

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. VI. Eceptio Fori declinatoria quomodo sit proponenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

76. Responsio ad oppositam rationem patet ex dictis: tamen enim vagi propriè dictum domicilium vel quasi non habeant, cum ad illud præter habitationem requiratur voluntas stabiliter in loco manendi, ad posterius verò commoratio per magnam anni partem, ut infra dicetur, censentur tamen habere domicilium, & sic fortiuntur forum ubique, ubi sunt, quia Magistratus loci jus ipsis & contra ipsos dicit, iustitiam vindicativam, & jurisdictionem voluntariam in eos exercet, æquè ac in incolas, uti admittunt adversarij, & praxis docet. Cùmque bonum tam publicum quàm privatum ipsorum exigat, ut forum habeant; certum autem alicubi non habeant, necesse est, ut habeant ibi, ubi sunt. Ex quo consequens est, quod contra Petr. de Ledema, Em. Rodriq. Sanch. ac alios docent Gabriel, Petr. Soto, Suar. aliique, non posse eosdem vel absolvi à peccatis vel matrimonio jungi à quolibet Curato Diocesis, ubi sunt, sed tantum ab illo, intra cujus Parochiam modò degunt, cum sint ipsius subditi, & non alterius. Multò minùs hæc ipsis ministeria præstari poterunt à Sacerdote simplici nullam vel ordinariam vel delegatam jurisdictionem habente, uti benè observat Medina *L. de Confess.* q. 31.

§. VI.

*Exceptio Fori declinatoria quomodo sit
proponenda.*

S U M M A R I U M.

77. Iudici non competenti opponitur Exceptio Fori declinatoria, seu Præscriptio Fori.
 78. Quandoque etiam post litis contestationem.
 79. Ordinariè faciendâ est ante omnes alias exceptiones.
 80. Fieri potest in absentia iudicis, quando citatus non tenetur comparere.
 81. Disquiritur, an opponi possit, quando reus promisit, se compariturum coram quocunque Iudice.

77. Cùm

77. Cùm Forum competens & jurisdictio singulorum Judicum nec ad omnes personas, nec ad omnem locum, nec ad omnes causas se extendat, ut hæcenus explicavi: consequens est, quòd Judex, qui jurisdictionem non habet, vel in personam, quam citat; vel in causa, in qua citat; vel in loco, ad quem citat, repudiari possit, opponendo, incompetentem esse: cùm litigare coram privato nemo teneatur; litigare autem coram Judice incompetente est litigare coram homine privato, qui potestatem juris dicendi non habet. *L. 1. ff. de Offic. Præs. L. 1. § 2. ff. de Offic. Procon. L. ult. ff. de Offic. præf. urb.* Hæc repudiatio dicitur *Exceptio incompetentiæ & Declinatoria fori*. Ab Honor. & Theodos. Imp. dicitur *Præscriptio fori*. *L. ult. C. de Except.* Ubi ejus opponendæ tempus definiunt: *præscriptiones fori*, inquit, *in principio litis à litigatoribus opponendas esse, legum decrevit auctoritas*, videlicet *L. sed etsi 52. pr. ff. de Iudic. & L. Nemo 4. C. de jurisd. om. judic.* Unde si quis alijs prius utatur exceptionibus, consensisse in Judicem videtur, & ad hanc defensionem reverti nequit. *arg. cit. L. 52. Bart. in cit. L. ult. C. de Except. Specul. tit. de Except. §. Viso. V. Porro. Cast. in L. exceptionem C. de probat. col. fin. Pacian. L. 2. de probat. c. 45. n. 15.* Non tamen videtur in Judicem consensisse, inquit Modestinus. *L. 33. ff. de Iudic. qui edi sibi genus apud eundem Iudicem desiderat actionis*, id est, qui libellum ejusve exemplum sibi edi petit.

78. Verùm hæc quoque de Exceptione Incompetentiæ regula suas exceptiones patitur, opponique declinatoria fori etiam post litem contestatam potest. I. Si ejus notitia primùm postea acquiratur, & opponens fidem juramento faciat, se eam notitiam prius non habuisse. *C. Pastoralis 4. de Except.* cujus decisione standum est, & stant Bart. & DD. communiter, teste Covarr. *c. 25. pract. qq. n. 2.* quidquid opponant Glos. in *L. qui procuratorem. §. 1. ff. de Procur.* Castr. Angel. ac alij: dummodo negligentia in opponente non intervenerit, ac justa fuerit facti ignorantia, ac ante conclusionem causæ opponatur. Covarr. *l. c. Asinius in*

praxi §. 13. c. 2. limit. 14. Hilliger in Donell. L. 22. c. 9. lit. ff. Vigel. Meth. lur. contr. L. 2. c. 7. reg. 22. exc. 4. replic 2. Imò etiam si minor, mulier, rusticus, eam omiserint ex ignorantia Juris, opponere eam possunt. Sichard. ad L. 13. C. de probat n. 6. Hilliger l. c. dissentiente Zangero p. 2. de except. c. ult. n. 6. cum Jafone & Chalder. II. Si per Judicem stetit, quò minùs antè proponeretur. Vult. ad L. 4. C. de jurisd. n. 15. Asin. l. c. lim. 3. Vel si is illam rejecit, ut post litem contestatam probaretur. Asin. l. c. n. 5. Hillig. l. c. III. Si declinatoria fori iudicium reddit ab initio nullum ex defectu jurisdictionis, quæ nec prorogari potuit nec prorogata censetur: tunc enim etiam post sententiam opponi potest, ejusque executionem impedit, tametsi tres sententiæ latæ sint, uti notat Glossa in Clem. 1. de sent. & re jud. communiter recepta teste Covarr. c. 33. pract. qq. n. 2. Unde fit, Clericum hanc exceptionem opponere posse contra secularem Judicem quocunque tempore, etiam post sententiam, quamvis priùs tacuerit, & coram illo litigaverit, cum in illum non possit consentire. C. significasti & C. si diligenti de Foro comp. C. at si Clerici de iudic. Et quamvis si illam omisit usque ad sententiam vel ejus executionem, condemnandus sit in expensas, condemnandus tamen est à Judice tantum Ecclesiastico, ut post Panor. Bald. ac alios notat Covarr. l. c. §. Clericus: quia sicut laicus non est ejus Judex competens quoad principalem causam, ita nec quoad expensas. IV. Si pacto & conventionione facta est alteratio & coarctatio declinatoriæ exceptionis. arg. L. qui futurum. ff. de pact. & L. Commissoria C. de pact. inter empt. & vend. Guido Papæ decis. 275. n. 4. Borell. in summa decis. tit. 48. n. 56. Carpz. L. 2. Respons. lur. tit. 2. resp. 9. n. 7. Mynsing. cent. 4. obs. 27. ubi refert, ita iudicatum fuisse à Cam. Imp. Hic porrò notandum est, quamvis exceptiones dilatoriæ opponi possint post litem contestatam, si post hanc primùm emergere coeperunt, C. Insinuante 25. de Offic. Deleg. L. 2. C. de Consort. ejusd. lit. id tamen non procedere de exceptione incompetentiæ de novo ortæ: quia per hanc non mutatur

tatur iudicium ritè cœptum. *L. si quis 7. & L. ubi 30. ff. de iudic. L. cum quædam 19. ff. de iuris d. C. proposuisti. de Foro comp. L. quamvis 19. C. ad L. lul. de adult.* Dissentit malè Carpz. *l. c. n. 5.* malèque pro se allegat Panor. & Marant. qui non de hac, sed de alijs exceptionibus dilatorijs loquuntur. Verùm de hoc infra uberiùs, quando de præventionem agemus.

79. Circa hætenus dicta tria in dubium vocari possunt. Primum dubium movet Carpz. *l. c. n. 4.* an sufficiat, Declinatoriam fori opponi ante litis contestationem, quocunque tempore hæc fiat, an verò mox ad citationem factam & in primo termino opponenda sit. Satis esse, si quocunque tempore fiat, dummodo ante litis contestationem, colligitur ex cit. juribus plus non requirentibus, quam ut fiat ante contestationem. E contrario cum litigatores ante litis instantiam seu contestationem longo tempore & pluribus sæpe annis in exceptionibus versentur sine litis interitu, ut notat idem Carpz. *l. c. n. 8.* videtur ad præcidendas lites necessarium, ut illa in primo statim termino opponatur. Qua de causa Ant. Thesaur. *decif. 265. n. 1.* aliique aiunt, quòd reus primo termino non excipiens respectu hujus exceptionis pro contumaci habeatur, ac illà privetur, seu non amplius permittatur eam opponere. Verùm ad hanc dubitationem, quam pluribus versat Carpz. *l. c.* jam satis responsum est, quando cum Maranta *p. 4. Spec. diff. 12. n. 12.* ac communi DD. dixi, exceptionem declinatoriam ante omnes alias exceptiones opponendam esse, ne si priùs alia opponatur, per hoc inducatur consensus in Judicem, & sic ejus forum declinari amplius non possit. Qua eadem de causa recusatio iudicis ex causa suspicionis ante alia omnia faciendâ est, ut tenent Bart. Joan. de Imola, & Alex. in *L. quidam consulebant. ff. de R. I. Lanfranc. in c. quoniam prin. de probat.* aliique omnes. Hac autem ratione non est periculum protelandarum litium, & negotij ante factam litis contestationem diu extrahendi.

80. Secundò dubitatur, fierine in absentia Judicis hæc exceptio

ceptio possit, an præsente ipso facienda sit. Nunquam illa juvari reum, nisi præsens eam in iudicio opposuerit; nec sufficere eam in scriptis allegari, sed comparere debere reum, & oretenus in iudicio proferre, respondet Carpz. *l. c. resp. 10. n. 1.* quia juxta *L. si quis 5. ff. de iudic. prætoris est estimare, an sua sit iurisdiclio: vocati autem non contemnere auctoritatem prætoris.* Verùm hæc neutiquam probant universalem illam propositionem, nunquam hac exceptione juvari reum, nisi præsens eam in iudicio proposuerit. Nam tunc solum præsens eam opponere tenetur, quando tenetur citatus comparere. At non tenetur comparere, ut dixi *n. 14. § 16.* si certum est, quod Judex citans non sit competens, v. g. si laicus Judex citet Clericum, aut Magistratus Civitatis Studiosum Academiae subditum, vel laicus laicum in causa matrimoniali similive spiritali, aut is, qui non est feudi dominus, vasallum in causa feudi &c. Sed nec illud, quod dicebatur, debere oretenus proponi, fundamentum habet, etiam in illo casu, quo citatus tenetur Judici se sistere: nihil enim vetat exceptionem scripto conceptam Judici tradi, aut exhiberi authenticum exemplar privilegij exemptionis, vel rescripti, quo causa est delegata aut avocata ad Superiorem. Imò Lanfranc *in c. quoniam de probat. n. 11.* contra Bart. *in L. 1. n. 4. ff. de except.* tenet, absolute eam debere scripto proponi in iudicio ordinario, eò quod reus excipiendo fit actor, actor autem in iudicijs ordinarijs scripto & oblato libello agere debeat.

81. Tertiò dubitatur, an opponi declinatoria fori possit, quando reus se obligavit, se compariturum, ubi ubi locorum & coram quocunque Iudice fuerit conventus. Affirmant Bart. Jason, aliorumque communis apud Scaccia *L. 1. de iudic. c. 101. n. 30.* juxta effatum Africani *L. 18. ff. de iuris d.* dicentis: *si convenierit, ut alius prætor, quam cuius iurisdiclio esset, & priusquam adiretur, mutata voluntas fuerit, procul dubio nemo compelletur ejusmodi conventioni stare.* Poterit ergò exceptionem declinatoriam

riam

riam opponere. Contrarium statui videtur à Justin. *L. 29. C. de Pactis: si quis, inquit, in conscribendo instrumento se se confessus fuerit non usurum fori præscriptione &c. sancimus, nemini licere adversus sua pacta venire, & contrabentes decipere &c.* Qua lege illam priorem correctam fuisse autumant Duarenus ac alij. Plerique conciliare nituntur. Omissis varijs conciliationibus, quas bene rejicit Fachin. *L. 1. contr. c. 61.* videtur illa optima, quam ipse post Govea & Cuiacium amplectitur cum Zoesio *ff. de jurisd. n. 31.* videlicet priore lege agi tantum de pacto nudo, & sic mirum non esse, quod conventio de non opponendo non obsit oppositioni: posteriorem verò loqui de pacto vestito, seu illo, quod contractui in continente adjectum est, & consequenter obligationem parit. Verum quoad forum internum parum interest, pacto nudo an vestito renunciatum fuerit huic exceptioni: cum etiam pacta nuda pariant obligationem naturalem & in conscientia. Imò nec quoad forum externum, si verum est, quod post Baldum, Salic. ac Jason. ac hoc teste communem DD. tradunt Wesenbec. *in paratit. ff. de pactis n. 10. §. quamquam.* & Carpz. *p. 3. jurispr. for. const. 5. defn. 22. n. 2.* hodiernis moribus indistinctè ex pactis nudis, seriò & deliberatè initis, etiam in foro civili dari actionem. Aliam distinctionem adhibet Brunneman. *in cit. L. 18. n. 3.* allegans Gozadinum, & falsò Zasium, non excludi exceptionem declinatoriam, si quis simpliciter paciscatur de adeundo Judice non suo; secus, si dicat, se conveniri velle coram quocunque Judice. Verum hujus discriminis rationem nec affert, nec afferre potuit. Illud asserunt Zasius *in cit. L. 18. n. 36.* & Scaccia *l. c.* post Bart. Bald. ac aliorum communem, eum, qui se obligat ad solvendum, quocunque loco conveniatur, non posse dictam exceptionem opponere, eò quòd *contraxisse unusquisque in eo loco intelligitur, in quo, ut solveret, se obligavit*, ut ait *J.C.L. 21. ff. de O. & A.* Verum si loquantur de pacto nudo, eadem difficultas est, quæ de pacto nudo, quo simpliciter promittitur, me statutum judicio, ubi conveniar. Alij cum Castr. *in cit. L. 29.*

L. 29. C. de pact. n. 3. § 6. absolutè tenere videntur, neminem vi dictæ conventionis teneri alienum Judicem adire, eò quòd per actum extrajudicialem prorogari nequeat jurisdictio. Verùm aliud est, per tale pactum prorogari jurisdictionem; aliud, me per illud obligari ad eam prorogandam. Tametsi igitur per illam conventionem immediatè & formaliter non prorogetur jurisdictio, eà tamen obligari possum, ut conventus coram Judice non meo, illum ad eam, ac declinatoriam non opponam, & sic per omissionem oppositionis prorogem jurisdictionem. Denique cum Covarr. aliisque compluribus aiunt Zasius *l. c. n. 19.* & Pachin. *l. c.* dicta conventionem excludi declinatoriam fori, si juramentum adjectum fuerit. Sed isti supponunt, juramento vestiri pactum & in vim contractus firmari, quod alij non immeritò negant. Illud admittendum est, quod extra dubium ponit Zasius *l. c. n. 31.* si unà cum illa conventionem renuntiatum expressè fuit *cit. L. 18.* dispositioni, non competere amplius declinatoriam: neque enim, ut existimat Baldus, hic agitur de favore publico, cui privatus renuntiare non potest; sed de privato singulorum litigantium, cui potest renuntiare: neque aliquid fit contra jus proprii Judicis, cum hic conqueri non possit, si in alium Judicem fiat jurisdictionis prorogatio, utpote legibus hanc permittentibus.

§. VII.

*Sitne desumenda Fori competentia à persona Rei,
an ab Actoris.*

SUMMARIUM.

82. Actor sequitur forum rei.

83. & seqq. rejiciuntur variae limitationes à DD. allatae.

82. Cum saepe actor & reus non sint ejusdem fori seu sub ejusdem Judicis jurisdictione, quaestio est, penes quem Judicem, actoris, an rei, jus dicendi potestas sit; seu, quod idem est, uter litigantium sequatur forum alterius, actor rei, an reus actoris. Explorata